

כר' אהרן אשכנזי

200

דרש דרש משה (י-טז)

כאן חצי התורה (מסורה)

התורה שבכתב והתורה שבעל־פה מהוות ביחד חטיבה שלמה אחת. על־ידי התורה שבעל־פה נחשפים האוצרות הגנוזים והכוונות העמוקות שבתורה שבכתב. בלעדי התורה שבעל־פה אין התורה שבכתב אלא מחצית של ספר, שהכל בו סתום ממנו. חכמינו ברוח־קדשם האירו את עינינו בדרשותיהם, על־פי שלוש־עשרה מידות שהתורה נדרשת בהן, ולמען נוכל להשיג מה בתורה הקדושה. ולפיכך מי שכופר בקל־חומר או דרש אחד של חכמינו, הריחו ככופר בתורת משה.

זהו הרמז שבדבר: „דרש דרש — כאן חצי התורה” — עד לדרשות חכמינו; התורה שבעל־פה, יש רק חצי תורה. דרשות התורה שבעל־פה הן הן העושות את התורה לחטיבה שלמה... (דגל מחנה אפרים)

(1)
אין
ל

Shemini

When Weakness Becomes Strength

(2)
Judaism
Life Changing
Ideas

Have you ever felt inadequate to a task you have been assigned or a job you have been given? Do you sometimes feel that other people have too high an estimate of your abilities? Has there been a moment when you felt like a faker, a fraud, and that at some time you would be found out and discovered to be the weak, fallible, imperfect human being you know in your heart you are?

If so, according to Rashi on this *parasha*, you are in very good company indeed. Here is the setting: The *Mishkan*, the Sanctuary, was finally complete. For seven days Moses had consecrated Aaron and his sons to serve as priests. Now the time had come for them to begin their service. Moses gives them various instructions. Then he says the following words to Aaron:

Come near to the altar and offer your sin offering and your burnt offering, and make atonement for yourself and the people;

(1)

sacrifice the offering that is for the people and make atonement for them, as the Lord has commanded. (Lev. 9:7)

The Sages were puzzled by the instruction, "Come near." This seems to imply that Aaron had until then kept a distance from the altar. Why so? Rashi gives the following explanation: Aaron was ashamed and fearful of approaching the altar. Moses said to him: "Why are you ashamed? It was for this that you were chosen."

There is a name for this syndrome, coined in 1978 by two clinical psychologists, Pauline Clance and Suzanne Imes. They called it the impostor syndrome.¹ People who suffer from it feel that they do not deserve the success they have achieved. They attribute it not to their effort and ability but to luck, or timing, or to the fact that they have deceived others into thinking that they are better than they actually are. It turns out to be surprisingly widespread, and particularly so among high achievers. Research has shown that around 40 per cent of successful people do not believe they deserve their success, and that as many as 70 per cent have felt this way at some time or other.

However, as one might imagine, Rashi is telling us something deeper. Aaron was not simply someone lacking in self-confidence. There was something specific that he must have had in mind on that day that he was inducted into the role of high priest. For Aaron had been left in charge of the people while Moses was up the mountain receiving the Torah. That was when the sin of the Golden Calf took place.

Reading that narrative, it is hard to avoid the conclusion that it was Aaron's weakness that allowed it to happen. It was he who suggested that the people give him their gold ornaments, he who fashioned them into a calf, and he who built an altar before it (Ex. 32:1-6). When Moses saw the golden calf and challenged Aaron – "What did these people do to you, that you brought upon them this great sin?" – he replied, evasively, "They gave me the gold, and I threw it into the fire, and out came this calf!" (32:21, 24).

1. Pauline Clance and Suzanne Ament Imes, "The Imposter Phenomenon in High Achieving Women: Dynamics and Therapeutic Intervention," *Psychotherapy: Theory, Research and Practice* 15, no. 3 (1978): 241-47.

This was a man profoundly (and rightly) uncomfortable with his role in one of the most disastrous episodes in the Torah, and now he was being called to atone not only for himself but for the entire people. Was this not hypocrisy? Was he not himself a sinner? How could he stand before God and the people and assume the role of the holiest of men? No wonder he felt like an impostor and was ashamed and fearful of approaching the altar.

Moses, however, did not simply say something that would boost his self-confidence. He said something much more radical and life-changing: "It was for this that you were chosen." The task of a high priest is to atone for people's sins. It was his role, on Yom Kippur, to confess his wrongs and failings, then those of his household, then those of the people as a whole (Lev. 16:11-17). It was his responsibility to plead for forgiveness.

"That," implied Moses, "is why you were chosen. You know what sin is like. You know what it is to feel guilt. You more than anyone else understands the need for repentance and atonement. You have felt the city of your soul to be cleansed, purified, and wiped free of the stain of transgression. What you think of as your greatest weakness will become, in this role you are about to assume, your greatest strength."

How did Moses know this? Because he had experienced something similar himself. When God told him to confront Pharaoh and lead the Israelites to freedom, he repeatedly insisted that he could not do so. Reread his responses to God's call to lead the Israelites out of Egypt (Ex. chs. 3-4), and they sound like someone radically convinced of his inadequacies. "Who am I?" "They won't believe in me." Above all, he kept repeating that he could not speak before a crowd, something absolutely necessary in a leader. He was not an orator. He did not have the voice of command:

Then Moses said to the Lord, "Please, my Lord, I am not a man of words, not yesterday, not the day before, and not since You have spoken to Your servant. I am slow of speech and tongue." (Ex. 4:10)

Moses said to the Lord, "Look, the Israelites do not listen to me. How then will Pharaoh listen to me? Besides, I have uncircumcised lips." (Ex. 6:12)

(P)

ne

(3)

Moses had a speech defect. To him that was a supreme disqualification from being a mouthpiece for the divine word. What he did not yet understand is that this was one of the reasons God chose him. When Moses spoke the words of God, people knew he was not speaking his own words in his own voice. Someone else was speaking through him. This seems to have been the case for Isaiah and Jeremiah, both of whom were doubtful of their ability to speak and who became among the most eloquent of prophets.²

The people who can sway crowds with their oratory are, generally speaking, not prophets. Often they are, or become, dictators and tyrants. They use their power of speech to acquire more dangerous forms of power. God does not choose people who speak with their own voice, telling the crowds what they want to hear. He chooses people who are fully aware of their inadequacies, who stammer literally or metaphorically, who speak not because they want to but because they have to, and who tell people what they do not want to hear, but what they must hear if they are to save themselves from catastrophe. What Moses thought was his greatest weakness was, in fact, one of his greatest strengths.

The point here is not a simple "I'm OK, you're OK" acceptance of weakness. That is not what Judaism is about. The point is the struggle. Moses and Aaron in their different ways had to wrestle with themselves. Moses was not a natural leader. Aaron was not a natural priest. Moses had to accept that one of his most important qualifications was what nowadays we would call his low self-image, but what, operating from a completely different mindset, the Torah calls his humility. Aaron had to understand that his own experience of sin and failure made him the ideal representative of a people conscious of their own sin and failure.

2. There is a striking secular example: Winston Churchill had both a lisp and a stutter and though he fought against both, they persisted long into adulthood. Because of this, he had to think carefully in advance about his major speeches. He was fastidious in writing or dictating them beforehand, rewriting key phrases until the last moment. He used short words wherever possible, made dramatic use of pauses and silences, and developed an almost poetic use of rhythm. The result was not only that he became a great speaker. His speeches, especially over the radio during the Second World War, were a major factor in rousing the spirit of the nation. In the words of Edward Murrow, he "mobilised the English language and sent it into battle."

feelings of inadequacy – the impostor syndrome – can be bad news or good news depending on what you do with them. Do they lead you to depression and despair? Or do they lead you to work at your weaknesses and turn them into strengths?

The key, according to Rashi in this *parasha*, is the role Moses played at this critical juncture in Aaron's life. He had faith in Aaron even when Aaron lacked faith in himself. That is the role God Himself played, more than once, in Moses' life. And that is the role God plays in all our lives if we are truly open to Him. I have often said that the mystery at the heart of Judaism is not our faith in God. It is God's faith in us.³

This then is the life-changing idea: What we think of as our greatest weakness can become, if we wrestle with it, our greatest strength. Think of those who have suffered tragedy and then devote their lives to alleviating the suffering of others. Think of those who, conscious of their failings, use that consciousness to help others overcome their own sense of failure.

What makes Tanakh so special is its total candour about humanity. Its heroes – Moses, Aaron, Isaiah, Jeremiah – all knew times when they felt like failures, "impostors." They had their moments of dark despair. But they kept going. They refused to be defeated. They knew that a sense of inadequacy can bring us closer to God, as King David said: "My sacrifice [i.e., what I bring as an offering to You], O God, is a broken spirit; a broken and contrite heart You, God, will not despise" (Ps. 51:19).

Better by far to know you are imperfect than to believe you are perfect. God loves us and believes in us despite, and sometimes because of, our imperfections. Our weaknesses make us human; wrestling with them makes us strong.

Life-Changing Idea #26

What you think of as your greatest weakness can become, if you wrestle with it, your greatest strength.

3. See above on *Parashat Bereshit*.

oe

(4)

(3)

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' (י, ב).

70162 (3)

בגמ' סנהדרין (י"ב א') ובספרא כאן : וכבר היו משה ואהרן מהלכין בדרך ונדב ואביהו מהלכין אחריהן, וכל ישראל אחריהן, אמר לו נדב לאביהו אימתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור, אמר להן הקב"ה הנראה מי קובר את מי, אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי גמלי סבי דטעינו משכי דהוגני [הרבה גמלים שטעונום עורות גמלים יונקים שמתו - רש"י].

1 רד מגדולתך, כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל ועכשיו ישראל חטאו למה לך גדולה, וכן אמרו במכילתא בתחילתה, ובספרא (הובא ברש"י ריש ויקרא) צא ואמור להם דברי כבושין "בשבילכם" מדבר עמי, שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל במדבר כמנודין לא היה מדבר עם משה, שנאמר ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי, אלי היה הדיבור, וכן אמרו בתורת כהנים כתיב אלה המצוות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל (סוף ויקרא), וכות ישראל גרמה לו עיי"ש, והיינו שכל מנהיג ומנהיג שבדור מתעלה גם הוא לפי גודל מדריגת ערכו ורוממותו של הדור.

16 והנה דור המדבר היה דור דעה, כמו"ש במדרש רבה (ויקרא פ"ט ועוד בכ"מ), ודרדע (פסוק ב"ה א' ב'), זה דור המדבר שכולו דעה, ובוהר הקדוש פ' שלח (דף קס"ח ב') איתא : ודאי קב"ה

בעי לאשתכחא בדרא דמדברא, דלא הוה בעלמא דרא עילאה כדרא דא, ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא, ע"כ, והיינו שלא היה ולא יהי עוד דור דעה כדור המדבר עד שיבוא המשיח; וכשהיו מהלכין נדב ואביהו אחרי משה ואהרן, וכל הדור אחריהם, ובאו והתבוננו על גודל הדור הזה שהולך אחריהם, ובדבר בזה לא יהי עוד, התאוו מאד שעוד יזכו הם להיות מנהיגי הדור הזה דוקא, כדי שיתעלו גם הם לפי התעלות הדור ההוא, ובמה שאמרו מתי ימותו שני הזקנים הללו ואני ואתה ננהיג את הדור, היתה כוונתם על הדור הזה בדוקא, שהוא גדול הדעה והמעלה, ואו יתגדלו ויתעלו יחד עמהם, ויזכו להשגות האלקית ברום המדריגה, אולם אע"פ שכוונתם הגמ' בצני' בכחנת בקרבתם לפני ה', אולם לא היה נוחא למרייהו דנימא הכי על משה ואהרן, ולכן נענשו ולא נשא להם פנים.

6 שיש שי המצוה - הוא הגדלת הפיות, וכמו שאמרנו למעלה, שנצטוינו להגדילו בקל-פחנו מן הטעם שאמרנו, ועל-כן ראוי לנו שלא לבוא שם מגדלי שער בדרך האבלים, וכענין מה-שאמר בגמ' אקמרי (ג' ב') כי אין לבוא אל-שער המלך בלבוש שק, כלומר: אין ראוי לבוא אל בית השם רק (= אלא) דרך ששון ושקחה ומצנוג, לא דרך אבל וצער, וקל-זה יסוק היסוד הגנוי בראש המגן פי כל עניני הפיות ומצויו לסוק ולציר בלב העושים מצוה הכשר, ולהרחיק מלבם ומפיהם שבתם כל-פעור וכל-הטא, ועל-כן בקיות פגנת הפיות בזה, ראוי לנו לבוא שם דרך

1 בודאי שחלילה לנו לפרש ולהשוב על אלו שני קדושי עליון, שבאמירתם מתי ימותו שני זקנים הללו היתה כוונתם כדי לנהוג שררה על הצבור מטעם יהרהר ח"ו, ולא תהא כזאת בגדולי ישראל, ובודאי שכוונתם לא היתה במובן הפשוט אלא במחשבה רמה ונכה לפי גודל רוממות רוחם, ואפשר בזה דלפי המבואר היתה תשוקתם של נדב ואביהו גדולה ועזה מאד להשיג השגות גדולות והתעלות באלקות, כמו שנאמר בקרבתם לפני ה' וימותו, ואמרו בספרא ר' יוסי הגלילי אומר על הקריבה מתו, והיינו שנכנסו לפני ולפנים, כמו שאמרו במדרש (פ' אחרי), וכן

16 אמרו במדרש שם שבסיני זנו עיניהם מן השכינה ויחוו את האלקים ויאכלו וישתו כאדם שמביט בחבירו מתוך מאכל ומשתה יעיי"ש, והכל היה מרוב תשוקתם להתקרב ולהתדבק בשכינה, כמבואר לעיל (במאמרנו הקודם) מדברי התורת כהנים שאמרו שם אף הם בשמחתם כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה וכו' יעיי"ש; והנה ידוע שהמנהיג עולה ויורד כפי מדריגת הדור, אם הדור עולה מתעלה גם הוא עמו, ואם הדור בירידה אז גם המנהיג מוכרח לרדת ממדריגתו, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות ל"ד) אמר הקב"ה למשה לך רה, משה

קמט, שלא יכנסו הכהנים למקדש מגדלי שער

16 שלא יכנסו הכהנים למקדש מגדלי שער כמו שיצו האבלים, כלומר: שלא יגדלו שערותיהם, שאמר, ראשיכם אל-תפרעו, ואמר תפרגום, לא תכבדו פרוצ, ויחזקאל הנביא באר ואמר: (מד ט'): ופרע לא ישלחו, וכמו כן נאמר בפסוק (ויקרא יג טה): וראשו יהיה פרוצ, ואמרו בספרא: יגדל פרוצ, וכבר נקפלה מניצה זו בלחן גדול ואמר (ויקרא כב י'): אלת-ראשו לא יפרע, ואולם נקפלה כפי שלא נחשב מה-שאמר לאלצור ואיתמר, ראשיכם אל תפרעו, שיהיה מצד המת בלכד, וכשיצו זה שלא על צד האבל שמתחשב שיהיה פרוצ, על כן נתקאר בלחן גדול שזה בשביל העבודה הוא שיצוהו השם להקטפר

6 חילוק

4

⑧ Power of a Vort Before You Proclaim: "Tamei"

אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם. ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם. ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא ופרסה לא הפריסה טמאה הוא לכם

But this is what you shall not eat from among those that bring up their cud and or that have split hooves: the camel, for it brings up its cud, but its hoof is not split — it is unclean to you; and the hyrax, for it brings up its cud, but its hoof will not split — it is unclean to you; and the hare, for it brings up its cud, but its hoof has not been split — it is unclean to you (11:4-6).

THERE IS A GLARING MIX OF TENSES IN THE Torah's description of three animals that all have one of the signs of being kosher — i.e., they chew their cud — but not the other. In describing the *gamal* (camel), the Torah says: *ופרסה איננו מפריס*, its hoof is not split, in the present tense. In the regard to the *shafan* (hyrax), the Torah states: *ופרסה לא יפריס*, its hoof will not split, in the future tense. And in describing the *arneves* (hare), the Torah says: *הפריסה*, its hoof has not been split, in the past tense.

There is a beautiful exposition cited in the name of Rav Yisrael Salanter to explain this otherwise perplexing use of three different tenses to convey the very same information.

All three *pesukim* end with the Torah proclaiming that the animal in question is *tamei*, impure. The Torah is cautioning us, says Rav Yisrael Salanter, that before you judge that something is *tamei* you have to know its past, present, and future. If you don't know everything about the subject or object you are about to vilify, don't be so quick to rule that it is *tamei*.

My wife's colleague at Bais Yaakov of Baltimore told her a story of about couple who had been *shomer Torah u'mitzvos* before the Holocaust, but after experiencing the horrors of the war, the husband dropped all religious observance.

The wife was able to retain her faith despite all the tragedy, and she begged her husband to at least go to shul.

He refused.

After arguing about it for a while, the wife finally said, "You know, each morning, you run out to buy a newspaper and come home and read it from cover to cover. As a personal favor to me, could you please buy your newspaper and take it to shul and read it there? I'm not asking you to daven — just read your newspaper there to make me happy."

The husband wanted to please his wife, so he agreed. For years, he would come to shul each morning and sit on the back bench reading his newspaper while everyone else davened.

כבוד ויראה וגדלה ושמה; ומתוך קביעות מחשבתנו על חשיבות המקום ונדלו ומפארתו והודו מתרכנו לכבנו שם ונהיה ראויים לקבלת הטוב. מדיני המצוה. כגון מה שאמרו זכרונם לברכה שאסור גדול פרע בכהנים הדיוסים אינו אלא בשעת ביצה למקדש. אבל כל זמן שאין להן הדיוס נכנס למקדש אינו באסור גדול פרע כלל. אבל כהן גדול לפי שהוא תמיד במקדש — אסור בגדול פרע לעולם. כאלו תאמר שאם יהיה לו דרך אגס לצמד חוץ למקדש קצת ימים, מן החיוב עליו אף על פי כן שלא יגדל פרע. וכמה הוא גדול פרע? שלשים יום. כגון וירות. שפתם נזירות. אינו פחות משלשים יום. ונתר פקטיה כבארים.

ונוהגת בזמן הפית בזכרי קהנה והעובר עליה ונכנס למקדש פרוצ ראש. כלומר: אתר שגדל שצרו שלשים יום וצבד שם — חוב מיתה בידי שמים. שנאמר, ראשיכם אל תפרעו... ולא תמותו. ודברי התורה נוטריקון הם. כלומר: הא אם יפרעו ראשיהם — מותו; ומקל מקום אין צבדו פסולה. ומי שנכנס לשם ולא צבד — הוא

באונקיה כלומר: שצבר על לאו, ולוקה. אבל אינו במיתה אלא אם כן צבד. שכן בא לנו הפרוש. והרמב"ן זכרוננו לברכה כתב כי פרוצ הראש שלא יכנס למקדש מעלה היא מדברייהם ולא מדאורייתא. וראיתיו בספרו, ואמר שלא בא הפסוק לאסור אלא קריבה לצבודה והוא גדול לאו דבצלימום שצבד. וכתב עוד שאף תקמים לא אסרו אלא המקום הנקרא בין האולם ולמזבח; אבל כנגד המזבח עצמו שהוא שמים ושלשים אמה כמו ששנינו (מדות פ"א מ"ד): המזבח שמים ושלשים אמה. בין האולם ולמזבח שמים וצשרים — לא אסרו.

טמ

Now let's be honest: If you saw a fellow plop himself down in shul each morning to read the paper, never once donning tallis and tefillin or even opening a siddur, how would you react? Even if you wouldn't say or do anything about it, in your mind, wouldn't you think: *What a sheigetz! How dare he be so disrespectful to the shul! Why can't he read his newspaper at home?*

To the credit of the congregants of this shul, not only didn't they chastise this man, they actually befriended him. They would schmooze with him after davening, and if there was tikun for a yahrtzeit, they would invite him to join them for a l'chaim.

To make a long story short, this Holocaust survivor eventually stopped reading his newspaper in shul and started davening three times a day, and he eventually became president of that shul.

Plenty of people would have been quick to pronounce "tamei hu lachem!" on this man, not realizing that he wasn't reading the newspaper as a sign of defiance, but to please his wife despite his own disgruntled view of religion after all he had experienced during the war.

This is why the Torah teaches us that we can never declare anyone or anything to be *tamei* until we know it's past, present, and future.

לא להתייבש מקשיים

יְאֵת חֲזִיר כִּי מְפָרִים פְּרָסָה הוּא וְגו' (יא, ז)

יש להתבונן מדוע החזיר, סמל הטומאה והשיקוץ, יש לו גם סימן טהרה אחד שהוא מפריס פרסה?

שמעתי לבאר, שעניין זה מלמדנו יסוד גדול בעבודת ה'. לפעמים מרגיש האדם קושי גדול בעבודתו יתברך, מרגיש שדוחים אותו מן השמים מסיבות שונות, ואין חפצים בו ובמעשיו. חושב האדם לעצמו להתייבש ולהרפות מעבודתו. עליו לדעת כי מחשבות אלו הן מתחבולות היצר לרפות את ידיו ולייאשו, ואדרבה, עליו לזכור כי "שבע יפול צדיק וקם", והנפילות בדרך העלייה הן חלק בלתי נפרד מהעלייה. לכן גם אם ניסה פעם ופעמיים להתקדם, ונסוג אחור שוב ושוב, יחזור וינסה שוב, כי לבסוף יצליח.

דבר זה אפשר ללמוד מן החזיר. טבע החזיר הוא, שאף אם מגרשים אותו, הריהו חוזר ונכנס לאותו מקום שהיה, ואין מועילה כנגדו שום דחיה. זו הסיבה שנקרא שמו "חזיר", מלשון חזרה, שבכל פעם שדוחים אותו חוזר חלילה. חזרה זו נעשית על ידי רגליו, מטעם זה יש לו סימן טהרה ברגליו, שלמרות טומאתו ושיקוצו, מכל מקום מרגליו יש ללמוד ענין טוב, לחזור פעם אחר פעם, לא להתייבש בכל מצב שהוא, ולא לאבד את התקווה.

|| בימי השבעה של רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, הגיע לנחם יהודי נכבד תלמיד חכם, שחולה אף הוא ב"פרקינסון", אותה מחלה בה חלה ראש הישיבה. מחלה זו גורמת כידוע לרעד בלתי נשלט, המקשה מאד על התפקוד. אותו יהודי סיפר שמאז לקה במחלה, אינו מצליח לפתוח דף גמרא ובקושי רב עולה בידו ללכת לבית הכנסת. הוא הוסיף וסיפר שהוא מטופל אצל אותו רופא שטיפל בראש הישיבה.

בהזדמנות אחת אמר לו הרופא, שדרגת מחלתו היא כעשרה אחוזים מדרגת מחלתו של רבי נתן צבי. ועם כל זאת, הצליח ראש הישיבה לפעול ולהפעיל מפעל עצום כשיבת מיר, אשר אף אדם בריא וחסון לא היה מסוגל לשאת על כתפיו, וכל זאת משום שלא איבד תקווה ועשה כל שביכולתו!

את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו (יא, ט)

אמרו חז"ל במשנה (נדה נא, ב) כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת. שואלת הגמ' מכיון שהעיקר כשיש לו קשקשת, (שהרי כשיש קשקשת יש לו סנפיר), למה כתבה התורה סנפיר? מתרצת הגמ' א"ר אבהו וכן תנא דבי רבי ישמעאל יגדיל תורה ויאדיר. לכאורה לא מוכן מה התירוץ, אמר הג"ר שאול אלתר שליט"א רש"י מבאר ש'קשקשת' נעשה להגן על הדג שלא ינזק, וסנפיר' מטרתו שעל ידו יוכל הדג לשוט במים. ישנם כאלו שמסתפקים לשמור על הקיים, משקיעים רק כדי שהבן לא יפול ולא יכשל, זה נקרא קשקשת. צריך גם את הסנפיר שיוכל לשוט ולהתקדם ולהתרחב, להגדיל תורה ולהאדירה. זה רמזו חז"ל יגדיל תורה ויאדיר, שצריך גם את סימן הטהרה השני של סנפיר, השאיפה לגדול ולהתקדם. לא רק בגשמיות נאמרו דברים אלו, גם ברוחניות צריך להמשיך ולגדול.

מדברי הגמ' נלמד דבר נוסף, כיון שמדובר בסימני טהרה, אין די בסימן אחד של קשקשת, צריך עוד סימן טהרה. יהודי יכול לחשוב ולומר לעצמו, הרי אני יהודי כשר, שומר את עצמי מכל פגם ומתנהג בדרך החסידות, זה לא כך, תמיד צריך להוסיף טהרה ולהוסיף קדושה, שיהיה יגדיל תורה ויאדיר, עוד סימן טהרה ועוד סימן טהרה. (מתוך דרשה בישיבת יגדיל תורה בארה"ב).

17 *... וְיִשְׁתַּחֲוֶה - במים יִבְאֵר... וְיִשְׁתַּחֲוֶה - it shall be immersed in water... and it will become clean. The Bible points out here two methods of dealing with impurity. For a clay vessel that has become impure, the solution is simply breaking the vessel: there is no other means. For other vessels, we are instructed to immerse them in water: These two laws represent two different approaches to the problem of impurity.*

18 In the case of clay vessels, if an insect falls into them and makes its way deep inside, the vessel is totally imbued with impurity, *whatever is inside it shall become unclean* (verse 33). When something becomes completely, utterly impure, do not show compassion; declare a merciless battle against spiritual impurity against the kingdom of cruelty and evil. You shall break it.

19 But sometimes we are instructed to adopt a different method of handling impurity—immersion in water. Such utensils are made from materials that are too hard for an insect to burrow. This is when the defilement is not internal: the insect is not concealed within the vessel, has not made its way deep inside. Impurity is infectious; its power lies in its ability to spread. Thus, if a vessel came in contact with impurity, the vessel too will become impure as a result of the contact. But the vessel does not need to be destroyed—not at all. One can eliminate the impurity in another way: *it shall be immersed in water... and it will become clean.* The vessel can be saved by a purification process.

20 The same applies with respect to the defilement of the soul. Sometimes the only effective method of eliminating the defilement lies in total destruction, absolute struggle. You shall burn out the evil in your midst (Deut. 13:6). Yet sometimes the method of burning out the evil is unacceptable.

11

12
13
14

16

13

14
15

17

1 The true cure is elevating the evil, raising the defilement to the height of purity, transforming evil into grace and contamination of the soul into purity of spirit.

Purification is always an elevation. We say a person "ascends" from his or her impurity; that is the technical term used. When an impure person immerses himself and becomes pure, he wins not only his previous degree of purity; but much more: he ascends, he is greater in sanctity. The purification process is an ascent via descent.

2 The elevation of evil, the sanctification of the defiled soul and its inclusion in the realm of holiness, is perhaps the most powerful vision of Judaism: *And God saw all that He had made, and behold it was very good (Gen. 1:31)*. If everything is good, then the good can always be saved and raised up again, even if it has been defiled temporarily. This is the basis of the most powerful vision of our history, the vision of the restoration of the kingdom of the House of David and the King Messiah.

3 A pair of vulgar, unwitting young girls, the daughters of Lot, were the sources of the power to begin everything anew. They believed that the whole world had been destroyed, and it was up to them to recreate it. True, they did it in a horrible way; but their primitive intention was good and demonstrated a remarkable strength of spirit. That same strength is a foundation of the kingdom of the House of David, of the eternity of Israel: the belief in tomorrow and in a kingdom of justice. If not for the belief in the future, exemplified by Lot's daughters, the idea of the kingdom of the House of David could not have been realized.

4 Another naive and simple woman, Tamar, showed the strength of waiting and hoping, of having faith even when she became the subject of mockery. She sat as a widow in her father's house, waiting for Shelah. Tamar remained faithful and loyal. In her simplicity and naïveté, she instinctively trusted Judah. She could not tear herself away from him: something fateful, incomprehensible, tied her to him. Something larger would come of it. So she made the desperate decision to sit at the crossroads. Fate pushed her to it. The strength of absurd loyalty is the second foundation of the concealed world of the kingdom of the House of David, of the idea of the Messiah.

5 The kingdom of the House of David actually began with simple women, naive and unwitting. Great powers of the soul are sometimes concealed beneath an earthy surface of vulgarity. The sparks of sanctity smolder beneath gray mountains of ash. When God weaves something great like the King Messiah, He gathers power from all over, as a bee collects nectar from many flowers. Sometimes it is precisely in the lowest depths that the hidden sparks are found. (*Days of Deliverance*, pp. 148-150)

(14)

8